

Cselényi Béla

A biharpüspöki órtorony

Ma egész délután a biharpüspöki órtoronyt rajzoltam emlékezetből. Pár lépésre a határtól, egy nagyjából hatemeletes ház magasságú órtorony kémleli a hajdúsági táj keleti végeit. Szerkezete roppantul egyszerű: öt szabályos, átlós acéldomokkal megerősített, drótráccsal kerített, egymás fölött tornyosuló kockából áll; a földszinten, illetve a páros emeleteken a határ felőli oldalra, páratlan emeletenként középre szerkesztett vaslétrákkal; az ötödik szinten pedig egy szabályos örbódéval, amelyből antenna nyúlik a magasba. Az alföldi szélviharok ellen négy oldalról két-két acélsodrony kapcsolódik a bódé sarokpilléréhez, hogy az építményt – ferdén földbe vert acélrudakhoz kötve – kifeszítse. A drótháló túlnő a monstrumon és védőhálót képez a granicsár körül. Pár lépésre csermelyként kanyarodik elő a simára gereblyézett, falusias ösvény, a határ, amelyen hosszában még senki sem sétált végig, s amelyet kényszeresen is olyan alakúnak látok a vonatablakból, mint az elemi iskolából legénylakásomba átmentett Románia-sablon nyugati csücskét.

Töfög a vonat, suhan egyenesen, s ha nem hamuzna szemembe a másik ablakból egy külföldi turista, eszelősen skandalhatnám:

NINCS KAPARÁS □ NINCS KAPARÁS □ NINCS KAPARÁS □ NINCS KAPARÁS

VAN KAPARÁS □ VAN KAPARÁS □ VAN KAPARÁS □ VAN KAPARÁS

A kéesszürke, gomba alakú, beton víztornyokat gömb alakú, abroncsos, sárgaréz víztárolók váltják fel. A munkába igyekvő kerékpárosokon még nem látszik a változás, de a padokon már fényesebb a festék.

Megfigyeltem, hogy a kutya mekkora izgalomba jön, ha megcsörrentik a láncát. Régebb ez a jelenség az útlevel kiadásáról szóló értesítést idézte fel bennem, de a biharpüspöki órtorony iránt érzett borzongató vonzalmam, azt hiszem, pontosabb hasonlat.

Ma egész délután ezt a katonai létesítményt rajzoltam, inkább vonalzóval, mint szabad kézzel, de kiviteleztem a hátteret is, és hosszan, sok színnel satíroztam rá a hajnali rózsaszín eget.

Miután megvolt, az acélelemeket kihúztam vékony, fényes, ezüst filctollal is.

Aztán valami sehogy sem állt össze... Ha ugyanis a rózsaszín eget látom, akkor a nap felé nézek. Ha meg előttem a fényforrás, ugyan mit tükröz vissza olyan vakítóan ez az emeletes fakabát?

Igen – szögezem le este tíz óra táján – egy órtoronynak, akármennyire is kedves nekünk, ne tulajdonítsunk olyan ragyogást, amilyennel nem rendelkezik.

Budapest, 2007. VII. 6.

a wörthi-tó

1994 szeptembere

olyan a wörthi-tó akár egy hőtérkép
germánföldről láttam harsány digó földet
a liftben a gombot alacsony
göndör hajú fickó nyomta meg
akár az az aradi költő
abból a vagongyárból
aki luxemburgi nyelven beszél
egy bánsági faluban
biztos emigráns
biztos befogadott
puha svájci sapkában
néz rám egy zsidós bácsi
szeretettel böngészi trikómon
a jenki szlengben írott semmiséget
bérelünk távcsövet
nincs reá szükségünk
a lényeg pont az alaprajziség
mint a negyedikes
kedvenc tankönyvemben
tintakék a mélypont
királykék az átlag
türkiz a pereme
égszínkék a széle
lombhullató osztrák csíkszáréda
lát a gyilkos-tónál szelídebb tükörré
s jöhetne akár egy piros helikopter
senki lelkébe nem döfne darazsat
panoráma-körkép akár pusztaszeren
de nem nyerít-dobog a nagy megmaradás

kár hogy a fejem fáj
a magyar határtól
volt ott egy üdítő
vagy hasonló reklám
s minthogy nem értettem
tompá éket nyomott
szemüregemen át
homloklebenyembe
burgenland–steierfeld–karintia mentén
quarelin dacára végig fáj a fejem

*még a pyramidenkogel teraszán is
sárga migrénfüggöny fedte el a tavat*

*mondhatnám hogy honvágy
jó erdélyi vagyok
de csak szemüveget kellett csináltatnom*

Budapest, 2007. VII. 21.

A tébolydaromboló

*Ha egykor fiad megcsömöröl,
s nyakát szegve ugrik
csodás palotából,
állsz majd,
s cserélnél minden könyvelőddel;
érted jönnek,
s míg másra gondolsz,
meghallgatják szíved,
pumpát tekernek karodra,
s nőd szépre cserélt utódja
tárgyal helyetted a halottkémmel.*

*Istened, a pénz, ekkor sem hagy el;
vehetsz másfél mázsa madárfüttyöt,
de az ugri-bugri tavaszi madarak
gyermeked nevét ficsergik majd rendre.*

*Ugrani gyáva leszél,
s különben is,
megtette már ő...*

*Rákos kórisme
kegyes szépítése gyanánt,
bebeszéled majd, hogy van még feladatod,
de ahogy te forgattad a pénzt,
úgy forgat majd téged is a tőke
zubogó véred málnás bugyraiban.*

*Százezer jámbor ember átka
lesz poklod üzemanyaga,
s pár száz dühöngő rivall rád,
ha – megroggyanva – padodra ülnél.*

Vak királyként bolyong a templomromból.

*– Nincs dollárom – szólal majd az Úr –,
csak szálkás padom;
míg azon nem nyugszol,
nem segíthetek.*

Budapest, 2007. VI. 27.